

POUŽITÍ DĚLOSTŘELECTVA při podpoře vojsk územní obrany

V obranné operaci plní vojska územní obrany pomocnou, ale nezastupitelnou úlohu. Kromě jiných úkolů na teritoriu státu mají, spolu s polním vojskem a dalšími druhy vojsk, odrazit případného agresora a chránit území naší republiky před pronikajícím protivníkem.

Vzhledem k limitním počtům hlavních druhů výzbroje nebude převážný počet útvarů a jednotek vojsk územní obrany vyzbrojen dělostřelectvem. Výjimkou prozatím zůstává možnost vyzbrojit některé jednotky minomety ráže 82 mm.

Při absenci těžké výzbroje a jiné speciální techniky u vojsk územní obrany je zřejmé, že tyto svazky a útvary budou zasazovány obvykle k obraně těžko průchodných úseků terénu a na místa kde se předpokládá zasazení svazků a útvarů protivníka s menší bojovou hodnotou. Ve zvláštních případech však mohou plnit i jiné, významnější úkoly. V průběhu boje může také dojít k situaci, kdy na jejich postavení bude přenesen směr hlavního úderu protivníka. V případech, kdy nebude možné vystřídat vojska územní obrany mechanizovaným vojskem je potřebné podpořit jejich činnost palbou a pomoci jim tak v odražení útoku protivníka nebo k splnění jiného důležitého úkolu.

Umožňuje-li to situace, může být kromě palebné podpory poskytované letectvem, použito k palebné podpoře vojsk územní obrany dělostřelectvo.

Dělostřelectvo může být zasazeno na základě předem zpracovaného plánu nebo neplánovaně, na základě vývoje situace.

■ Všeobecná palebná podpora

Všeobecná palebná podpora vojsk územní obrany může být provedena dělostřeleckými oddíly 152mm ShKH a oddíly 122mm raketometů tím, že toto dělostřelectvo umlčuje v úseku svazků a útvarů vojsk územní obrany dělostřelecké baterie, mechanizované a tankové jednotky v prostorech soustředění a jiných prostorech, místa velení a jiné důležité cíle v sestavě protivníka.

Pokud by byla všeobecná palebná podpora plánovaná předem, bude k tomu možno vyčlenit pouze menší úsilí dělostřelectva určeného k všeobecné palebné podpoře. V úvahu připadá především omezený počet oddílů sborového dělostřelectva. Naprosto výjimečně určené dělostřelecké jednotky mechanizované brigády, která sousedí se součástmi vojsk územní obrany. Na základě nařízení nadřízeného štábu, případně na základě výsledků součinnosti, může být také předem určeno dělostřelectvu doplňkové palebné pásmo v prostoru činnosti vojsk územní obrany.

V případě, že protivník přenesl směr hlavního úderu na postavení obsazená jednotkami vojsk územní obrany, může velitel, který má příslušnou rozhodovací pravomoc, dodatečně nařídit dělostřelectvu vést všeobecnou palebnou podporu hodnotou celého, nebo převážnou částí uskupení, ve prospěch těchto jednotek.

Pokud by se tato situace dala předpokládat již při plánování, je třeba v dělostřeleckém štábu, v součinnosti s příslušným operačním oddělením nebo skupinou, zvolit komunikace pro provedení manévru a stanovit prostory palebných postavení. Náčelníkem průzkumu dělostřeleckého štábu pak vytypovat prostory zvláštní pozornosti a prostory pro stanoviště průzkumných prostředků. V takovém případě je nutné předpokládané prostory palebných postavení uvést v bojových nařízeních pro svazky a útvary vojsk územní obrany jako **vyhrazené prostory**.

■ Přímá palebná podpora

Přímá palebná podpora vojsk územní obrany dělostřelectvem představuje složitější větší problém. Teoreticky je možné již v míru ve svazcích vojsk územní obrany vytvořit určitý počet dělostřeleckých jednotek určených k přímé palebné podpoře. Vzhledem k stanoveným limitům dělostřeleckých zbraní ráže 100 mm a vyšší by však vytváření takových jednotek šlo na vrub polních svazků pozemního vojska. Výstavba a použití minometných jednotek s minomety ráže do 100 mm řeší pouze malou část úkolů přímé palebné podpory. Pokud tedy nechceme oslabovat polní vojsko o dělostřelectvo přímé palebné podpory, nezbyvá než s přímou palebnou podporou dělostřelectvem u útvarů a jednotek vojsk územní obrany nepočítat vůbec a nebo jen v malém rozsahu.

Uvažovaný omezený rozsah přímé palebné podpory dělostřelectvem by mohl být proveden ve třech variantách.

◆ Za prvé je možné posílit útvar (jednotku) vojska územní obrany dělostřeleckou jednotkou ze svazku nebo útvaru polního vojska v druhém sledu.

◆ Za druhé je možné provést manévr do dočasného nebo záložního prostoru palebných postavení zvoleného na boku mechanizované brigády sousedící s útvarem vojsk územní obrany a odtud vést palby pro jejich podporu.

◆ Třetí možností je určit dělostřelectvu doplňkové palebné pásmo do úseku útvaru vojsk územní obrany.

První dvě varianty jsou náročné a na plánování a organizaci činnosti dělostřelectva. Posilování tímto způsobem je nutné řešit minimálně na úrovni velitele vševojskového svazu, výjimečně na úrovni velitele svazku. Kromě vlastního variantního plánování takové činnosti a složitější organizace součinnosti jsou zde i další problémy. Ty spočívají v oblasti bojového a týlového zabezpečení a objektivním určení normy spotřeby munice pro podporu jednotek územní obrany.

Třetí varianta podpory je relativně nejméně náročná na organizaci, nevyžaduje provádět veliteli a štáby žádné zvláštní opatření. Její nevýhoda je v tom, že doplňkové palebné pásmo, do kterého je vedena pozorovaná střelba, prakticky obsahuje poměrně malý úsek terénu.

■ Bojové zabezpečení

Hlavním problémem bojového zabezpečení jednotek dělostřelectva určených k podpoře vojsk územní obrany je dělostřelecký průzkum. Po přijetí rozhodnutí k podpoře vojsk územní obrany dělostřelectvem musí dojít ne jen k manévru palebných jednotek, ale i k manévru jednotek dělostřeleckého průzkumu. Nevýhodou vojsk územní obrany je, že tyto nemají ve své organizaci žádné specialisty dělostřeleckého průzkumu, ani jejich průzkumné, případně jiné jednotky, nebudou cvičeny k průzkumu cílů v sestavě protivníka pro potřeby řízení palby dělostřelectva. Z těchto důvodů nebude možné přebírat potřebné průzkumové údaje od jednotek vojsk územní obrany, které jsou v dotyku s protivníkem. V krajním případě je možné, na základě průzkumu vedeného těmito jednotkami, stanovit prostory zvláštní pozornosti.

V případech hodných zvláštního zřetele mohou být průzkumové údaje operativně získávány dělostřeleckými průzkumnými vrtulníky, které mohou také provádět opravování palby.

Topograficko geodetická příprava by nepředstavovala větší problém, než při činnosti dělostřelectva v sestavě polních vojsk. Vycházíme ze skutečnosti, že jednotky územní obrany povedou boj na vlastním území. Z toho pak vyplývá i relativně dobrá možnost získání výchozích podkladů pro topograficko geodetické připojení. Vzhledem k časovým možnostem, které jsou dány dobou nutnou k provedení neplánovaného manévru prvků bojové sestavy dělostřelectva, bude převážným druhem připojení topografické připojení.

Na *meteorologickou přípravu* působí dva hlavní faktory. Prvním faktorem je skutečnost, že rozvinutí a manévr meteorologických čet dělostřelecké brigády je plánován především z hlediska potřeby zabezpečit hlavní uskupení dělostřelectva polního vojska. Při manévru části dělostřelectva ve prospěch vojsk územní obrany by z časového hlediska pravděpodobně nebylo možné provést včas manévr meteorologických stanic. Většinou by to nebylo ani účelné. V důsledku toho se

mohou objevit některé prvky bojové sestavy dělostřelectva mimo prostor platnosti meteorologické zprávy METEO 11. Druhým faktorem je skutečnost, že vzhledem k skutečnému reliéfu pohraničního terénu a úkolům vojsk územní obrany, zaujmou tyto jednotky obranu převážně v horském terénu. Z toho plyne i omezenější doba platnosti meteorologické zprávy, což musí dělostřelecké štáby vzít v úvahu při přípravě střelby.

Ostatní druhy bojového zabezpečení by neměly mít zvláštní vliv na odlišnost činnosti dělostřelectva.

* * *

V tomto příspěvku jsem se zamýšlel pouze nad výchozími faktory k řešení dosud neřešených problémů palběné podpory vojsk územní obrany. Doufám, že článek bude určitým počátkem konstruktivní diskuze k těmto závažným problémům.

Podplukovník Ing. Vlastimil G a l a t í k , CSc.

GEOGRAFICKÉ PODMÍNKY a jejich vliv na obranu

Geografické prostředí, zejména reliéf terénu, bezesporu sehrává významnou roli při volbě způsobů použití armády k obraně České republiky. Neustálá znalost a studium vojenskogeografických podmínek na území ČR, ale i v přilehlých oblastech sousedních států, správné vyvozování závěrů z vojenskogeografického hlediska může ovlivnit přípravu a vedení obranných operací. Má značný význam i pro přípravu velitelů, štábů i vojsk.

Při hodnocení vojenskogeografických podmínek na území ČR lze konstatovat, že pro zabezpečení obrany jsou tyto relativně příznivé. Především na území Čech lze s výhodou využít příhraničních pohoří, která jsou pásmová, s průběhem podél státní hranice s nízkou kapacitou hraničních přechodů a se ztíženým přístupem ke státní hranici. Kapacita operačních směrů je poměrně nízká, zejména bezprostředně u státní hranice, ovšem po překonání příhraničních pohoří se otvírají vhodné přístupy do prostoru Čech.

Přestože terén je pro obránce u státní hranice výhodný, mohlo by spoléhání se pouze na tuto výhodnost být značně ošidné, protože pohoří nejsou příliš hluboká